

“I am Not Your Slave – I Only Work for You”

- Rabbi Meir Schweiger

1) Exodus – Chapter 21

(2) When you acquire a Hebrew servant – he shall work for six years, and, in the seventh year, go to his freedom gratis.

(3) If he entered alone, he shall go out alone; if he is married, his wife goes out with him. (4) If his master gives him a woman, and she bears him children – the woman and children shall be the master’s, and he shall go out alone. (5)

And if the servant will surely say: I love my master, my wife, and my children – I will not go out free. (6) Then his master shall bring him near to the court, bring him near to the door and doorposts, pierce his ear with an awl – and he will thus be a slave forever.

Rashi (ibid)

(2) **When you acquire** – From the hands of the court who sold him for his theft, as it is written (Exodus 22:2): “If he has nothing to pay, he shall be sold for his theft”...

(3) **If he entered alone** – That he was not married... The term “alone” means with his garment, namely that he came as is – alone. **Alone he shall go out** – This teaches us that if he were not married at the outset, his master cannot give him a Caananite slave in order to breed more slaves. **If he is married** – to an Israelite. **Then his wife shall go out with him** – But who brought her in that she needs to go out?! But the text is teaching us that one who acquires a Hebrew servant is obligated to support the servant’s wife and children. (4) **If the master gives him a woman** – From here we derive that the master has the option of giving him a Caananite slave for the purpose of breeding. (5) **My wife** – the Caananite. (6) **And they shall pierce his ear** – the right one....And why is the ear pierced and not any other limb of the body?! R. Yohanan b. Zakai said (Kiddushin 22b): This ear, which heard at Mt Sinai, “Don’t steal” and, nevertheless, stole – let it be pierced. And in the case of one who sells himself – this ear that heard at Mt. Sinai (Leviticus 25:55) “that the children of Israel are My servants”, and went and acquired a master for himself – let it be pierced...**And he will serve him forever** – until the Jubilee.

1) שמות - פרק כא

(ב) כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת יצא לחפשי חנם: (ג) אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו: (ד) אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו: (ה) ואם אמר לאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא יצא חפשי: (ו) והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם:

רש"י (שם)

(ב) **כי תקנה** - מיד בית דין שמכרוהו בגנבתו כמו שנאמר (שמות כב:ב): “אם אין לו ונמכר בגנבתו...**לחפשי** - לחירות: (ג) **אם בגפו יבא** - שלא היה נשוי אשה ... ולשון בגפו בכנפו, שלא בא אלא כמות שהוא, יחידי, בתוך לבושו בכנף בגדו: **בגפו יצא** - מגיד שאם לא היה נשוי מתחלה, אין רבו מוסר לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים: **אם בעל אשה הוא** - ישראלית: **ויצאה אשתו עמו** - וכי מי הכניסה שתצא, אלא מגיד הכתוב, שהקונה עבד עברי חייב במזונות אשתו ובניו: (ד) **אם אדניו יתן לו אשה** - מכאן שהרשות ביד רבו למסור לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים... (ה) **את אשתי** - השפחה: (ו) **אל האלהים** - לבית דין, צריך שימלך במוכרו שמכרוהו לו: **ורצע אדניו את אזנו במרצע** - הימנית....ומה ראה און להרצע מכל שאר אברים שבגוף, אמר רבי יוחנן בן זכאי (קדושין כב:): און זאת ששמעה על הר סיני “לא תגנוב”, והלך וגנב - תרצע. ואם מוכר עצמו, און ששמעה על הר סיני (ויקרא כה:נה) “כי לי בני ישראל עבדים” והלך וקנה אדון לעצמו - תרצע....**ועבדו לעלם** - עד היובל.

2) Leviticus – Chapter 25

(35) And if your brother is poor and his hand is falling with you – strengthen him, a stranger and a resident, in order that he should live with you. (36) Do not take from him interest and usury – fear YHWH, your G-d, so that your brother will live with you. (37) Do not give him money with interest and do not take extra for the food you give him. (38) I am YHWH, your G-d, Who took you out of the land of Egypt to give you the land of Caanan, to be to you a G-d. (39) If your brother by you is poor and is sold to you – do not give him to do the work of a slave. (40) As a hired worker, a resident, he shall be with you, until the Jubilee shall he work with you. (41) Then will he go out from you – he and his sons with him; and he will return to his family and to the possession of his ancestors will he return. (42) Because they are My servants whom I took out of Egypt – they shall not be sold in the manner of a slave. (43) Do not rule over him harshly – fear your G-d. (44) But the slaves that will be yours, from the nations that surround you – from them you should acquire slaves. (45) And also from the residents that dwell with you – from them and from their families that are with you who were born in your land; and they shall be to you as a possession. (46) And you shall inherit them and hand them down to your children after you to take as a possession – you must enslave them forever; but to your brother, the Israelite – do not rule over him harshly.

Rashi (ibid)

(39) **The work of a slave** – work that is degrading, which makes him discernible as a slave – he should not go behind the master, carrying his towel to the bath house, nor should he help the master put on his shoes. (40) **As a hired worker, as a resident** – work of the land, craftsmanship – treat him like other hired hands. **Until the Jubilee** – if the Jubilee occurs before the six years are ended – the Jubilee takes him out. (41) **He and his sons with him** – Rabbi Shimon said: If he was sold, who sold his sons?! But from here we derive that his master is obligated to support his children. **To the possession of his fathers** – to the honor of his fathers, and one should not make light of this. **The possession** – the strength/established. (42) **They shall not be sold as a slave** – by announcement: “There is a slave here to be sold”, and he shall not place him upon the selling block. (43) **Do not rule over him harshly** – work that is unnecessary, in order to afflict him. Do not say to him: “Warm this cup for me”- when the master has no need for it; “Hoe under this vine until I return”. Perhaps you will say: No one will know whether I need it or not, and I will tell him that I need it – therefore the Torah says: “And you shall fear”. (46) **A man to his brother** – this includes the way a prince treats his countrymen or a king his servants -

2) ויקרא - פרק כה

(לה) וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך: (לו) אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלקיך וחי אחיך עמך: (לז) את כסףך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך: (לח) אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלקים: (לט) וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד: (מ) כשכיר כתושב יהיה עמך עד שנת היבל יעבד עמך: (מא) ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ישוב: (מב) כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: (מג) לא תרדה בו בפרך ויראת מאלקיך: (מד) ועבדת ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה: (מה) וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו וממשפחתם אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם לאחזה: (מו) והתנחלתם אתם לבניכם אחרים לרשת אחזה לעלם בהם תעבדו ובאחיהם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך:

רש"י (שם)

(לט) **עבדת עבד** - עבודה של גנאי, שיהא ניכר בה כעבד, שלא יוליך כליו אחריו לבית המרחץ ולא ינעול לו מנעליו: (מ) **כשכיר כתושב** - עבודת קרקע ומלאכת אומנות כשאר שכירים התנהג בו: **עד שנת היבל** - אם פגע בו יובל לפני שש שנים, היובל מוציאו: (מא) **הוא ובניו עמו** - אמר רבי שמעון אם הוא נמכר בניו מי מכרו, אלא מכאן שרבו חייב במזונות בניו: **ואל אחוזת אבותיו** - אל כבוד אבותיו, ואין לזלזלו בכך: **אחוזת** - חזקת: (מב) **לא ימכרו ממכרת עבד** - בהכרזה כאן יש עבד למכור, ולא יעמידנו על אבן הלקח: (מג) **לא תרדה בו בפרך** - מלאכה שלא לצורך, כדי לענותו. אל תאמר לו החם לי את הכוס הזה, והוא אינו צריך, עדור תחת הגפן עד שאבוא. שמה תאמר אין מכיר בדבר אם לצורך אם לאו, ואומר אני לו שהוא לצורך, הרי הדבר הזה מסור ללב, לכך נאמר “ויראת”: (מו) **איש באחיו** - להביא נשיא בעמיו ומלך במשרתו שלא לזנות בפרך.

they shall not rule harshly.	במשרתנו שלא לרדות בפרך :
3) Deuteronomy – Chapter 15	3) דברים - פרק טו
<p>(7) If there will be among you an indigent person, from one of your brothers, in one of the gates in your land that YHWH, your G-d, is giving you – do not strengthen your heart, do not close your hand from your brother, the poor. (8) For you should surely open your hand to lend him whatever is necessary to fill the lack which he has. (9) Beware lest there be stray thoughts in your heart saying: Behold the seventh year, the sabbatical year, is approaching; and your eye will look begrudgingly toward your brother who is poor, and you will not give him; and he will call out upon you to YHWH and you will have a sin. (10) Surely give him, and do not give him begrudgingly; for because of this matter, YHWH, your G-d, will bless you in all of your endeavors and all the work of your hands. (11) For poor people will not cease to exist in the land – hence I am commanding you saying: Surely open up your hand to your brother, to your poor, and to the indigent in your land. (12) If your Hebrew brother or sister will be sold to you – he shall work for you for six years and, in the seventh year, send him from you to his freedom. (13) And when you send him to his freedom from you – do not send him empty-handed. (14) Surely give him a severance gift from your sheep, your granary, your winepress; from whatever YHWH, your G-d, has blessed you with – give him. (15) And you should recall that you were once a slave in the land of Egypt and YHWH, your G-d, delivered you – therefore, I am commanding you regarding this matter today. (16) And if he shall say to you: “I will not leave you because I love you and your home” because it is good for him to be with you. (17) And you shall take the awl, place it in his ear by the door – and he shall be your slave forever; and also to your maid shall you do this. (18) Do not find it difficult in your eyes when you send him to his freedom from you - for he has worked doubly for you for six years; and YHWH, your G-d, will bless you in all that you do.</p>	<p>(ו) פי יהיה בן אביו מאחד אחיו באחד שעריך בארץ אשר ה' אלקיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיו האביון: (ז) פי פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו: (ט) השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה ורעה עינך באחיו האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא: (י) נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו פי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך: (יא) פי לא יחדל אביון מקרב הארץ על פן אנכי מצוה לאמר פתח תפתח את ידך לאחיו לעניו ולאביון בארץ: (יב) פי ימכר לך אחיו העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך: (יג) וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו חקים: (יד) העניק תעניק לו מצאנך ומגרנד ומיקבד אשר ברכך ה' אלקיך תתן לו: (טו) וזכרת פי עבד היית בארץ מצרים ויפדך ה' אלקיך על פן אנכי מצוה את הדבר הזה היום: (טז) והיה פי לאמר אליך לא אצא מעמך פי אהבך ואת ביתך פי טוב לו עמך: (יז) ולקחת את המרצע ונתתה באזנו ובדלת והיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה פן: (יח) לא יקשה בעינך בשלחך אתו חפשי מעמך פי משנה שכר שכיר עבדך שש שנים וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה:</p>
Rashi (ibid)	רש"י (שם)
<p>(12) When there will be sold to you – through others - the text discusses one who is sold by the court for his theft.... (14) Surely give him a severance gift – this is the language of an adornment, high and visible – it should be noticeable that you treated him well. There are those who explain that it is a language of loading up his neck. From your sheep, your granary, your winepress – I might think that you give him only these items – therefore the text says: “From your blessing” – from all that your Creator has blessed you with. And why did it single out these items? Just as these are items of blessing, so too any other object which is an item of blessing...(15) And you shall recall that you were a slave – And I adorned you, once and then</p>	<p>(יב) כי ימכר לך - על ידי אחרים, שמכרוהו בית דין בגנבתו הכתוב מדבר... (יז) העניק תעניק - לשון עדי בגובה ובמראית העין, שיהא ניכר שהטיבות לו. ויש מפרשים לשון הטענה על צוארו: מצאנך ומגרנד ומיקבד - יכול אין לי אלא אלו בלבד, תלמוד לומר “אשר ברכך”, מכל מה שברכך בוראך. ולמה נאמרו אלו, מה אלו מיוחדים שהם בכלל ברכה אף כל שהוא בכלל ברכה.. (טו) וזכרת כי עבד היית - והענקתי ושוניתי לך מביזות מצרים וביזות הים, אף אתה הענק ושנה לו: (יח) כי משנה שכר שכיר - מרצו אמרו עבדך</p>

<p>a second time – from the spoils of Egypt and then from the spoils of the Red Sea. So, too should you adorn him twice. (18) Because he has worked doubly – From here we derive that a Hebrew servant works both in the day and at night, which is double the work of a day laborer. And what is his work at night – his master gives him a Caananite maid who will breed babies for the master.</p>	<p>משנה שחר שכיר - מכאן אמרו עבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה. וזהו כפלים שבעבודת שכירי יום. ומהו עבודתו בלילה, רבו מוסר לו שפחה כנענית והולדות לאדון:</p>
<p>4) Leviticus 19:13 Do not exploit your friend, and do not steal; do not keep by you the wages of a hired worker, overnight, until the morning.</p> <p>Deuteronomy – Chapter 24 (14) Do not oppress a hired laborer, who is poor or indigent, from among your brothers, or the stranger that is in your land, in the gates. (15) On that very day give him his wages; see to it that the sun does not set upon him, for he is poor, and to it, he lifts up his soul; so that he shall not call out to YHWH upon you, resulting in sin being ascribed to you.</p> <p>Rashi –Leviticus (ibid) Until morning – The text is speaking of a day laborer, who finishes working at sunset. Therefore the time for collecting his wages is the whole night. And in another place it says (Deuteronomy 24:15) “And the sun shall not set upon him” – that is speaking about a night laborer, who finishes working at dawn. Hence his collection time is the whole day. The Torah gave the employer a 12 hour period to find money to pay his worker’s wages.</p> <p>Rashi – Deuteronomy (ibid) (14) in your land – this includes wages for hiring animals and utensils. (15) And to it he lifts his soul – To the wages he raises his soul to die – he goes up a ramp or hangs on a tree.</p>	<p>4) ויקרא יט: יג לא תעשק את רעך ולא תגזל לא תלין פְעֻלַת שְׂכִיר אֶתְךָ עַד בֹּקֶר: דברים - פרק כד (יד) לא תעשק שְׂכִיר עֲנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ אוּ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בְּשַׁעֲרֶיךָ: (טו) בְּיוֹמוֹ תִתֶּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נִשָּׂא אֶת נַפְשׁוֹ וְלֹא יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל ה' וְהָיָה בְּךָ חַטָּא: רש"י - ויקרא (שם) עד בקר - בשכיר יום הכתוב מדבר, שיציאתו מששקעה החמה, לפיכך זמן גבוי שכרו כל הלילה. ובמקום אחר הוא אומר (דברים כד: טו) “ולא תבוא עליו השמש” - מדבר בשכיר לילה, שהשלמת פעולתו משיעלה עמוד השחר, לפיכך זמן גבוי שכרו כל היום, לפי שנתנה תורה זמן לבעל הבית עונה לבקש מעות: רש"י - דברים (שם) (יד) אשר בארצך - לרבות שכר בהמה וכלים: (טו) ואליו הוא נושא את נפשו - אל השכר הזה הוא נושא את נפשו למות- עלה בכבש ונתלה באילן:</p>
<p>5) Maimonides – Laws of Slaves Chapter 1, Halacha 5 Whether one sells himself or is sold by court, he is not to be sold publicly on a selling block or in a side street, in the way that slaves are sold, as it is written: “They shall not be sold as slaves”. Rather he is sold privately in a respectable manner.</p> <p>Halacha 6 It is forbidden to harshly work any Hebrew servant. What is the definition of harsh labor? It is work that has no defined limit or work that has no purpose, where the only purpose is to occupy the worker. From here, the Rabbis said that one should not say to his servant: Hoe under the vines until I come back – for he did not set a limit. Rather he should say: Hoe until this hour or up to that that point [in the field]. Similarly, he should not say: “Dig a hole in that spot”, where it is unnecessary. And it is forbidden even to have him warm up or cool off something, which is</p>	<p>5) רמב"ם - הלכות עבדים פרק א, הלכה ה אחד המוכר את עצמו או שמכרוהו ב"ד אינו נמכר בפרהסיא על אבן המקח ולא בסימטא כדרך שהעבדים נמכרין, שנאמר: "לא ימכרו ממכרת עבד" - אינו נמכר אלא בצנעה ודרך כבוד. הלכה ו כל עבד עברי אסור לעבוד בו בפרך, ואיזו היא עבודת פרך? זו עבודה שאין לה קצבה, ועבודה שאינו צריך לה אלא תהיה מחשבתו להעבירו בלבד שלא יבטל. מכאן אמרו חכמים שלא יאמר לו עזור תחת הגפנים עד שאבא שהרי לא נתן לו קצבה, אלא יאמר לו עזור עד שעה פלונית או עד מקום פלוני. וכן לא יאמר לו חפור מקום זה והוא אינו צריך לו ואפילו</p>

unnecessary... **Ravad** – this is his understanding. But the Rabbis did not explicate what is meant by “no limit”. In fact, they were prohibiting a situation where the master said: “Work until I return” and he delayed in coming back to the point where it was distressful to the worker. And this is a matter which is given to G-d to adjudicate. The master can always claim: “I was unable to come back on time”, but G-d knows what his intentions were. And regarding this it is written: “And you should fear your G-d”....

Halacha 7

With respect to any Hebrew servant, it is forbidden for the Jew who acquired him to have him do tasks that are degrading, the types of jobs that are relegated to slaves. For example, to have the servant carry his towel to the bath house; or remove his shoes, as it is written: “Do not give him to do the work of a slave”. Rather he should treat him as a hired laborer, as it is written: “As a hired laborer, as a resident, he shall be with you”. It is permitted to have him cut the master’s hair or launder his clothes, or bake for him. But the master is forbidden to make him work in the public bath house or give haircuts to the public or bake for the public. If the servant worked in these professions before he was sold, then the master is allowed to continue to have him do so....These laws apply to a Hebrew servant because he has been humiliated through his sale. But, in the case of a regular Jew who was not sold, it is permitted to have him do menial jobs since he willingly agreed to take on this work.

Halacha 9

The owner is obligated to treat his Hebrew servant or maid in a manner equal to him with regard to food, drink, clothing, and lodging, as it is written: “Because it is good for him to be with you” – You should not eat bread made of fine flour and give him to eat bread made of coarse flour; you should not drink aged wine and give him to drink fresh wine; you should not sleep on quilts and give him straw to sleep on; you should not live in the city and have him live in a village or vice-versa, as it is written: “And he will go out from you” – from here the Rabbis inferred that one who acquires a Hebrew servant is like one who acquires a master for himself. And one is obligated to act towards the servant as a brother, as it is written: “And towards your brother, the Jew”. Nevertheless, the servant should conduct himself as a servant in all those jobs that he does for the master.

Chapter 3, Halacha 12

What is the difference between one who sells himself and one who is sold by the court? The one who sells himself does not have his ear pierced – the one sold by the court does; the one who sells himself is prohibited to have relations with a Caananite maid – the one sold by the court

להחם לו כוס של חמין או להצן ואינו צריך לו אסור... **ראב"ד** - הסברא שלו היא זו אבל חכמים לא פירשו בו טעם קצבה ולא אמרו אלא שלא יאמר לו עד שאבוא והוא מתעכב לבא עד שיצטער והוא הדבר המסור לשם שיכול לומר לא היה לי פנאי לבא והשם יודע בו. וע"ז נאמר "ויראת מאלהיך" ...

הלכה ז

כל עבד עברי אסור לישראל שקנהו להעבידו בדברים בוזים שהם מיוחדים לעשות העבדים כגון שיוליך אחריו כליו לבית המרחץ או יחלוץ לו מנעליו שנאמר: "לא תעבוד בו עבודת עבד". אינו נוהג בו אלא כשכיר, שנאמר: "כשכיר כתושב יהיה עמך". ומותר לספר לו שערך ולכבס לו כסותו ולאפות לו עיסתו אבל לא יעשה אותו בלן לרבים או ספר לרבים או נחתום לרבים, ואם היתה אומנותו זאת קודם שימכר הרי זה יעשה אבל לא ילמדנו בתחלה מלאכה כלל אלא אומנות שהיה בה הוא שעושה כשהיה עושה מקודם, בד"א בעבד עברי מפני שנפשו שפלה במכירה, אבל ישראל שלא נמכר מותר להשתמש בו כעבד שהרי אינו עושה מלאכה זו אלא ברצונו ומדעת עצמו.

הלכה ט

כל עבד עברי או אמה העבריה חייב האדון להשוותן לו במאכל ובמשקה בכסות ובמדור, שנאמר: "כי טוב לו עמך" - שלא תהא אתה אוכל פת נקי והוא אוכל פת קיבר אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש אתה ישן על גבי מוכין והוא ישן על גבי התבן, אתה דר בכרך והוא דר בכפר או אתה דר בכפר והוא יושב בכרך, שנאמר: "ויצא מעמך" - מכאן אמרו כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו. וחייב לנהוג בו מנהג אחוה שנאמר: "ובאחיכם בני ישראל". ואע"פ כן צריך העבד לנהוג בעצמו מנהג עבדות באותן העבודות שהוא עושה לו.

פרק ג, הלכה יב

מה בין מוכר עצמו למכרוהו ב"ד? מוכר עצמו אינו נרצע ומכרוהו בית דין נרצע, מוכר עצמו אסור בשפחה כנענית ומכרוהו ב"ד רבו מוסר לו שפחה כנענית, מוכר עצמו נמכר לעבדות ומכרוהו ב"ד אינו נמכר

<p>is given a maid by his master; the one who sells himself can be sold to a non-Jew – the one who is sold by court can only be sold to a Jew, as it is written: “When your brother is sold to you” – the court can sell him only to you; the one who sells himself can be sold for six years or more – the one sold by the court can only be sold for six; the only who sells himself is not given severance gifts when he leaves – the one sold by the court is.</p>	<p>לעכו"ם ומכרוהו ב"ד אינו נמכר אלא לישראל, שנאמר: "כי ימכר לך אחיך" - אין ב"ד מוכרין אותו אלא לך, מוכר עצמו נמכר לשש ויתר על שש מכרוהו ב"ד אינו נמכר אלא לשש, מוכר עצמו אין מעניקין לו מכרוהו ב"ד מעניקין לו.</p>
<p>Chapter 9, Halacha 8 It is permitted to work a Canaanite slave harshly. Although this is the law – it is the manner of the pious and the way of wisdom that one should be compassionate and pursue justice. He should not unduly subjugate the slave and not harass him; he should give him to eat and drink from whatever food he has. The earlier generation of Rabbis would have their servants eat from whatever cooked food they ate, and they would feed their slaves and animals before they sat down to eat. Behold it is written: “As the slaves look to the hand of their master...” (Psalms 123:2). Similarly, he should not humiliate him through word or action – he was given to be a servant by the text, not to be humiliated. Nor should he excessively shout at him....</p>	<p>פרק ט, הלכה ח מותר לעבוד בעבד כנעני בפרך. ואע"פ שהדין כך - מדת חסידות ודרכי חכמה שיהיה אדם רחמן ורודף צדק, ולא יכביד עולו על עבדו, ולא יצר לו, ויאכילהו וישקהו מכל מאכל ומכל משתה. חכמים הראשונים היו נותנין לעבד מכל תבשיל ותבשיל שהיו אוכלין, ומקדימין מזון הבהמות והעבדים לסעודת עצמן. הרי הוא אומר: "כעני עבדים אל יד אדוניהם כעני שפחה אל יד גבירתה" (תהילים קכג:ב) וכן לא יבזהו ביד ולא בדברים - לעבדות מסרן הכתוב לא לבושה, ולא ירבה עליו צעקה....</p>
<p>6) Deuteronomy – Chapter 23 (25) When you come [as a worker] into your neighbor's vineyard, you may eat as many grapes as you desire, but you may not put any into a receptacle. (26) When you come into your neighbor's standing corn, you may pluck ears with your hand, but you should not lift a sickle on your neighbor's standing corn.</p>	<p>6) דברים כג (כה) כִּי תָבֹא בְכֶרֶם רֵעֶךָ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנִפְשְׁךָ שֶׁבָעַךְ וְאֶל כְּלִיךָ לֹא תִתֵּן: (כו) כִּי תָבֹא בְקִמַּת רֵעֶךָ וְקִטְפַתְּ מִלֵּילַת בְּיָדְךָ וְחֶרְמֶשׁ לֹא תִגִּיף עַל קִמַּת רֵעֶךָ:</p>